

Dette Spørgsmaal vil naturligvis ikke kunne bringes til endelig Løsning, før man har større Klarhed over, hvor stort et Mandskab man mener at ville faa Brug for, men vigtige og afgørende Forberedelser og Undersøgelser vil ogsaa i denne Henseende kunne foretages.

Jeg har her nævnt to Punkter, og jeg skulde mene, at man med Lethed kunde fremføre andre Spørgsmaal, som kunde blive Genstand for Drøftelse og Overvejelse, allerede for de formentlig kommende Aftaler om et Folkens Forbund er sluttede. Der vil være et rigt Arbejdsomraade for den kommende Kommission; den vil ikke løbe nogen Fare for Arbejdsløshed i den Henseende. Dertil følger jeg, at jeg ikke heller kan se, at det vilde have haft nogen Betydning for Kommissionens praktiske Virksomhed, om man havde nøjedes med den Angivelse af Formaalet, som staar allerede i Lovforslagets første Linier. De to ærede Medlemmer, der har talt henholdsvis for Partiet Venstre og for det konservative Folkeparti, har udtalt deres Tilfredshed med, at der er tilføjet det saakaldte Punkt a) med Hensyn til Kommissionens Virksomhed: at den skal bestræbe sig for at give en samlet Redegørelse for, hvorledes Militærordningen af 1909 er anvendt og har virket i Krigsaarene. Jeg er vedblivende af den Opfattelse, at dette maatte Kommissionen nødvendigvis komme til at beskæftige sig med, naar den skulde forberede en Omordning. Det var f. Eks. klart, at man i Kommissionen maatte komme til at overveje, hvilken Betydning det havde haft, at den bestaaende Ordning var bygget paa, at en meget stor Del af det jyske og fynske Mandskab i givet Tilfælde skulde drages over paa Sjælland. En Bedømmelse af denne Ordning's Betydning, dens Karakter og dens Følger var det nødvendigt at tage op. Det er et ganske enkelt Eksempel, jeg nævner her, og paa mangfoldige andre Omraader vil det samme være Tilfældet. Nu sagde den ærede Ordfører for Partiet Venstre, at det var rigtigt, at alt dette havde man ingen Vanskelighed ved, hvis Ministeren vilde tillade det; og jeg tror, at det ærede Medlem i og for sig mente, at denne Bestemmelse ikke var saa fornøden, naar man fra Ministerens Side blot var villig til den fornødne Medvirkning overfor Kommissionen paa disse Omraader. Ja, jeg har straks udtalt, at dette var jeg villig til.

Jeg kan maaske i denne Sammenhæng tilføje, at det jo heller ikke vil være fornødent overfor Rigsdagen at tilvejebringe,

hvad man kunde kalde egentlige Oplysninger om, hvad der er foregaaet i Krigsaarene. Thi som alle ærede Medlemmer her ved, ikke mindst Finansudvalgets Medlemmer, har Rigsdagen i Krigens Tid i fuldt Omfang faaet de Oplysninger, den maatte ønske. Ikke mindst de to ærede Medlemmer, der er Ordførere for Partiet Venstre og for det konservative Folkeparti, vil sikkert give mig Ret deri. Men noget andet er, at disse Oplysninger har ikke paa den Maade været tilgængelige for Befolkningen, og derfor deler jeg ganske den Opfattelse, at det vil være en værdifuld Op-gave for den kommende Kommission at give en samlet Redegørelse for, hvad der er foregaaet, og hvilke Følger, hvilke Slutninger man kan drage deraf, en Redegørelse, der, som den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti udtalte, ogsaa vil give Grundlag for en Bedømmelse af, hvad der er foregaaet i disse Aar, og en Bedømmelse af den Ordning, paa Grundlag af hvilken dette er foregaaet. Jeg kan være fuldt ud tilfreds med, at en saadan Redegørelse gives. Jeg har hele Tiden ment, at det var en Selvfølge, og jeg kan intet indvende imod, at dette udtrykkelig angives. Jeg mener, at man i og for sig ikke behøvede en saadan Garanti for Ministeriets Medvirkning, den Villighed, vi i saa Henseende hele Tiden har vist, var selvfølgelig ogsaa i dette Tilfælde, men der kan ikke være det mindste at indvende imod, at dette lovfæstes, saaledes som det ærede Medlem, der talte for Partiet Venstre, lagde Vægt paa.

Den ærede Ordfører for Partiet Venstre føjede saa til, at det var ham ogsaa af megen Betydning, at der var kommet til at staa, at den kommende Ordning skulde svare til Danmarks Stilling mellem Staterne, og han udtalte sin Glæde over, at Ministeriet allerede i Motiverne havde sagt, at dette var Formaalet, men, føjede han til, dette stemte ikke med den Opfattelse, man fra de Kredses Side, hvorfra Ministeriet var ud-gaaet, tidligere have gjort gældende. Jeg tror, at det ærede Medlem her tager fejl af den Opfattelse, som fra vor Side tidligere har været forfægtet. Vi har aldrig anerkendt, at den enkelte Stat maatte indrette sit Militærvæsen forholdsmæssigt efter de andre Staters Forbillede, altsaa tage den ene eller den anden Stat som Eksempel og indrette sit Militærvæsen forholdsmæssigt derefter, men vi har rigtig nok altid hævdet, at den enkelte Stat — og selvfølgelig ogsaa Danmark — maatte indrette sit Militærvæsen netop under Hensyn til Danmarks Stilling mellem Staterne. For vort Vedkommende